

Hoe ver reikt de echo van een massamoord? Vernieuwende online expositie over geschiedenis Banda-eilanden

NUTMEG TALES OF BANDA | PALA.WFM.NL

Precies 400 jaar geleden, op 8 Mei 1621, gaf VOC-Gouverneur-Generaal Jan Pieterszoon Coen op het eiland Banda Neira de opdracht tot de executie van 44 orang kaya/notabelen. De bloedige climax van deze VOC-expeditie had tot doel het monopolie op nootmuskaat veilig te stellen. Het militaire optreden eindigde in een massaslachting en de ontvolking van de Banda-eilanden. Op Banda Neira wordt deze ingrijpende historische gebeurtenis ieder jaar herdacht.

Op 8 mei 2021 lanceert het Westfries

Museum in Hoorn *Pala - Nutmeg tales of Banda*: een vernieuwende online presentatie over de rijke geschiedenis en cultuur van de Banda-eilanden. *Pala* (het Indonesische woord voor nootmuskaat) vult het beeld over Banda en de gebeurtenissen in 1621 aan met nieuwe en kritische perspectieven. De meerstemmige expositie biedt ruimte voor het Bandanese verhaal en voor de gezichtspunten van de Molukse gemeenschap in Nederland. Vanaf 8 mei digitaal te zien: www.pala.wfm.nl.

Behoeftte aan andere verhalen

"Het verbaast me telkens weer hoe rijk de geschiedenis is, op hoeveel verschillende manieren je naar één en dezelfde gebeurtenis kunt kijken. Zeker waar het onze koloniale geschiedenis betreft, is onze blik lange tijd nogal eenzijdig geweest," stelt Ad Geerdink, directeur van het Westfries Museum.

"Terwijl je zoveel meer inzicht en begrip krijgt wanneer je die geschiedenis vanuit meerdere perspectieven belicht. Als je óók het gezichtspunt van de mensen erbij betreft die onderworpen werden aan dat koloniale systeem. Dat zorgt er tevens voor dat meer mensen zich herkennen in de weergave van het verleden. Als musea moeten we nieuwe vormen vinden voor het vertellen van dat inclusieve verhaal."

Nootmuskaat als rode draad

Pala - Nutmeg tales of Banda is zo'n nieuwe vorm. De caleidoscopische online presentatie over de Banda-eilanden is opgebouwd uit zes hoofdthema's waar de muskaatnoot als rode draad doorheen loopt. De thema's worden uitgewerkt in vertellingen, vlogs, film, interviews, podcasts en longreads. In een speciale galerie is ruimte voor fotografie, een graphic novel en voor kunstenaars die reflecteren op de thema's van *Pala*. De verhalen zijn minstens zo veelzijdig: van een bezoek aan de Hortus van Leiden waar conservator Rogier van Vugt zijn kennis over de muskaatboom met je deelt, tot de indrukwekkende bijdrage van schrijver Reggy Baay over de slavernij in de Oost. En van *Boi Ratan*, een animatie van de Bandanese legende over het ontstaan van de eilanden, tot de fotoserie die Isabelle Boon maakte van het koloniale erfgoed dat nog altijd herinnert aan de Nederlandse aanwezigheid op de eilanden. Ook de productie 'Fregat en paradijsvogels' van Building the Baileo brengt de tweezijdigheid van de gedeelde geschiedenis duidelijk in beeld.

Het Molukse perspectief

Ad Geerdink: "*Pala* is een initiatief van het Westfries Museum in Hoorn. Deze stad heeft door de geschiedenis, en met name door de persoon van Jan Pietersz Coen, een bijzondere band met de Banda-eilanden. We vinden het als museum over de 'gouden' zeventiende eeuw belangrijk het verhaal van de gebeurtenissen in 1621 te vertellen op een manier die past bij deze tijd. Dat houdt voor mij in dat het een verhaal moet zijn vanuit het perspectief van de Bandanezen zelf – met ruimte voor de echo van de gebeurtenissen binnen de Molukse gemeenschap in Nederland. Daar heeft het museum zelf onvoldoende zicht op. Daarom zijn we blij dat we een beroep mochten doen op deskundigen uit de academische wereld en de Molukse gemeenschap die samen een redactieraad hebben gevormd. Dankzij hun inbreng en bijdragen kan *Pala* met recht een breed gedragen en actuele weergave van de kennis over de Banda-eilanden genoemd worden, met nadrukkelijk ruimte voor de Bandaneze en Molukse stem. De gebeurtenissen van 1621 zijn ingebed in een lange voor- en nageschiedenis: *Pala* biedt hiervoor een uitgebreid kader, mede gezien vanuit het perspectief van de Molukken, Banda en Indonesië."

De echo van een massamoord

Wim Manuhutu, historicus en lid van de redactieraad van *Pala*, stelt dat het 400 jaar na dato belangrijk is om stil te staan bij de gebeurtenissen op de Banda-eilanden. "Het is een van de grootste slachtingen geweest van de VOC in Azië die gezorgd heeft voor de Bandaneze diaspora, maar Banda is ook de eerste samenleving die wordt heropgebouwd als plantage-samenleving met tot slaafgemaakte arbeiders. Men denkt bij slavernij aan Amerika en het Caribische gebied, maar op de Banda-eilanden bestond dit al. Het verhaal reikt daarom verder dan de geschiedenis van Banda, de Indonesische archipel of Hoorn: het is een belangrijk moment in de Nederlandse geschiedenis én deel van de wereldgeschiedenis."

Meerstemmige online expositie

Pala – Nutmeg tales of Banda is niet louter een verhaal uit het verleden, benadrukt Manuhutu. "Kijk maar naar de discussie rond het standbeeld van Jan Pietersz Coen die telkens weer oplaait. Als museum heb je een rol te vervullen in zo'n maatschappelijk debat: je kunt informatie bieden en laten zien wat de verschillende invalshoeken en verhalen zijn. Dat is precies wat *Pala* doet. De presentatie biedt ruimte aan verschillende stemmen, ook aan stemmen die lange tijd niet gehoord konden worden en afgedaan werden als minder belangrijk. *Pala* geeft alle partijen letterlijk een stem en ik zie dat als een belangrijke en positieve ontwikkeling binnen de museale wereld."

Lancering op 8 mei 2021

De expositie *Pala - Nutmeg tales of Banda* gaat op 8 mei 2021 om 11.00 uur online. *Pala* is een aanrader voor iedereen die op zoek is naar meer context over de gebeurtenissen in 1621. Het project is een groeiende expositie die het komend jaar nog extra verrijkt zal worden met meer verhalen en reacties op eerder geplaatste items. In eerste instantie wordt *Pala* in het Nederlands aangeboden, maar vanaf de zomer zal deze expositie tweetalig zijn (Ned-Eng) zodat een zo groot mogelijk publiek - nationaal en internationaal - er kennis van kan nemen. Vanaf 8 mei digitaal te zien: www.pala.wfm.nl.

Pala - Nutmeg tales of Banda wordt mede mogelijk gemaakt door het Mondriaanfonds, het Prins Bernhard Cultuurfonds en het VSB Fonds.

Hoorn, 29-04-2021

Welkom in het Westfries Museum

Het Westfries Museum in Hoorn is het museum over de Gouden Eeuw. Het museum is gevestigd in het monumentale Statencollege uit 1632 en spiegelt graag het heden aan het verleden. De collectie en het gebouw bieden een ontdekkingsreis door een veelbesproken en juist daardoor boeiend verleden, met daarin speciale aandacht voor de VOC. Daarnaast presenteert het museum een aantal keer per jaar een tijdelijke tentoonstelling. Kijk voor meer informatie op www.wfm.nl/exposities.

Noot aan de redactie

Ben je op zoek naar meer informatie of heb je interesse in een interview met een van de leden van de redactieraad e/o Ad Geerdink? Neem dan contact op met: Marian Vleerlaag 06-48456408 communicatie@wfm.nl.